

GEOGRAFICKÝ ÚSTAV SAV
INSTITUTE OF GEOGRAPHY SAS

VÝZNAM ŽELEZNIČNEJ DOPRAVY A DOSTUPNOSTI PRE ROZVOJ CESTOVNÉHO RUCHU V SLOVENSKO-POLSKOM POHRANIČÍ

Daniel Michniak, Piotr Rosik

VII. seminář Telč 2012 – „Konkurence na železnici -
budoucnost pro 21. století nebo destrukce sítě?“
Telč, 8-9.11.2012

INFRAREGTUR

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA

Cieľ príspevku:

- poukázať na význam železničnej dopravy a dostupnosti pre rozvoj cestovného ruchu v slovensko-poľskom pohraničí.

- 1. zhodnotiť súčasné postavenie železníc a železničnej dopravy na oboch stranách pohraničia (železničná infraštruktúra na rôznych priestorových úrovniach, organizácia železničnej dopravy a zastavenie osobnej dopravy na viacerých tratiach).
- 2. uviesť vybrané dobré príklady využitia železníc pre rozvoj cestovného ruchu (Tatranské elektrické železnice, využitie bývalých lesných železníc pre cestovný ruch).
- 3. poukázať na niektoré možnosti zlepšenia pozície železníc z hľadiska ich využitia pre rozvoj cestovného ruchu (modernizácia železničnej siete, zlepšenie organizácie dopravy ako napr. produkty ponúkajúce spojenie železničnej dopravy a návštevy vybraných podujatí a iných atraktivít cestovného ruchu).

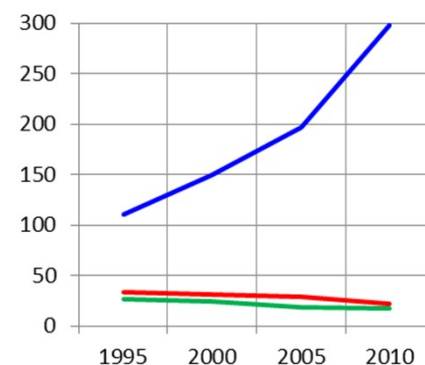
Pozícia železničnej dopravy v preprave osôb na Slovensku a v Poľsku

- veľmi rýchly rast stupňa motorizácie v období 1990-2009
na Slovensku zo 166 na 293 automobilov na 1 000 obyv.
v Poľsku z 138 na 432 automobilov na 1 000 obyv.

Vývoj prepravného výkonu
v rokoch 1995–2010
(tis. mil. osobokm)

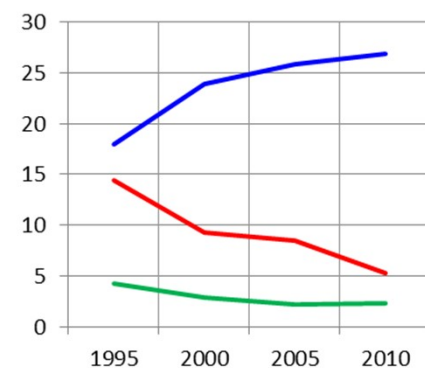
tis. mil.
osobokm

Poľsko

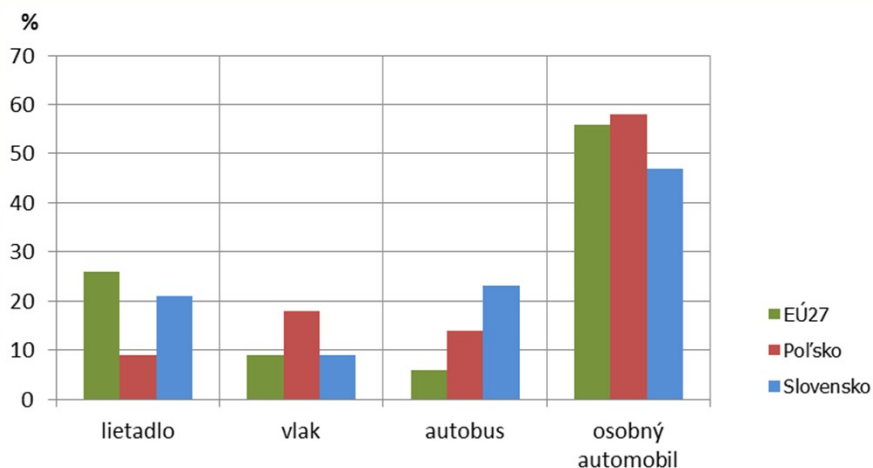
tis. mil.
osobokm

Slovensko

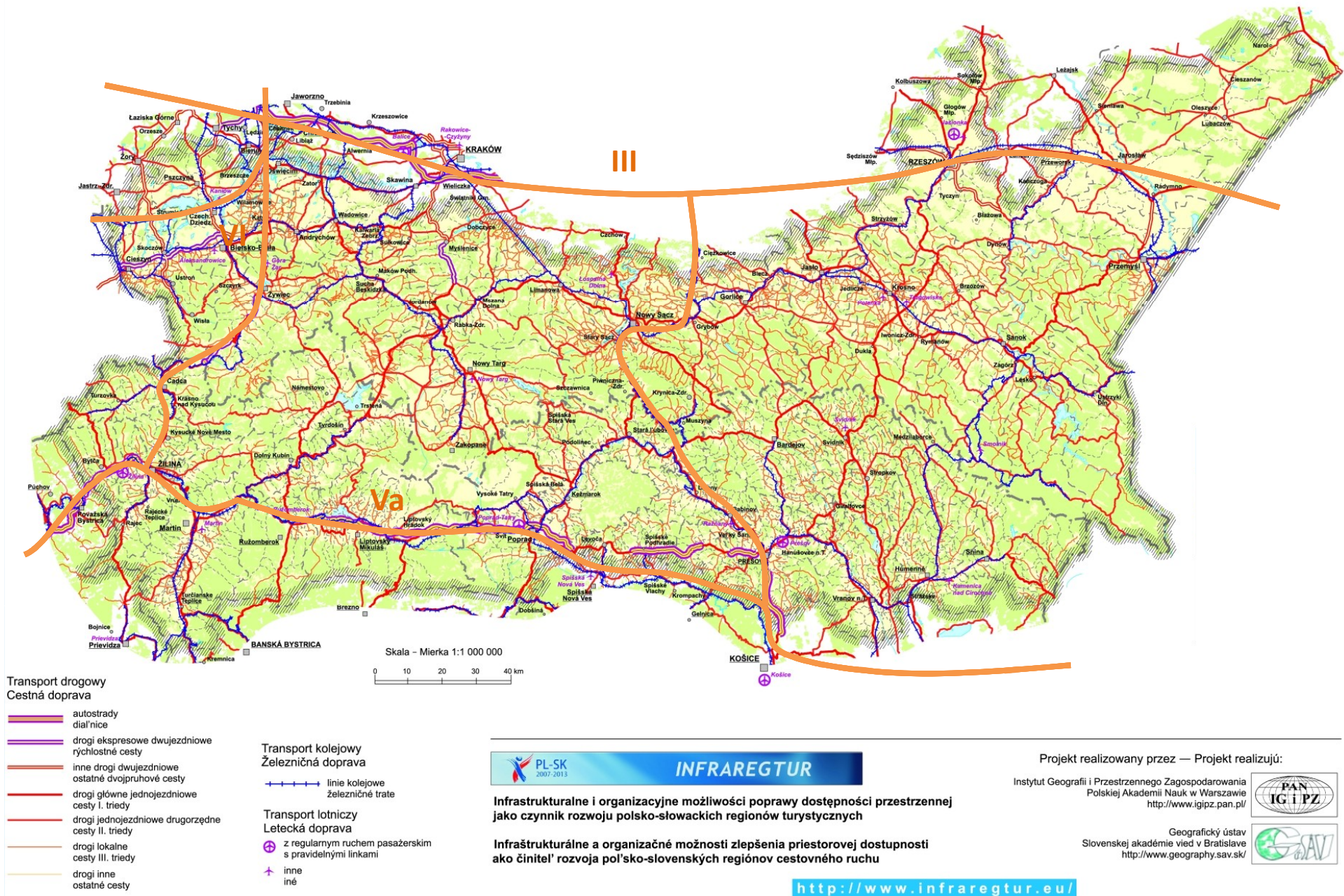

— osobné
automobily
— autobusy
— vlaky

Využitie dopravných prostriedkov pri cestách
s rekreačným účelom v roku 2008
(cesty trvajúce viac než 4 dni, turisti starší ako 15 rokov)

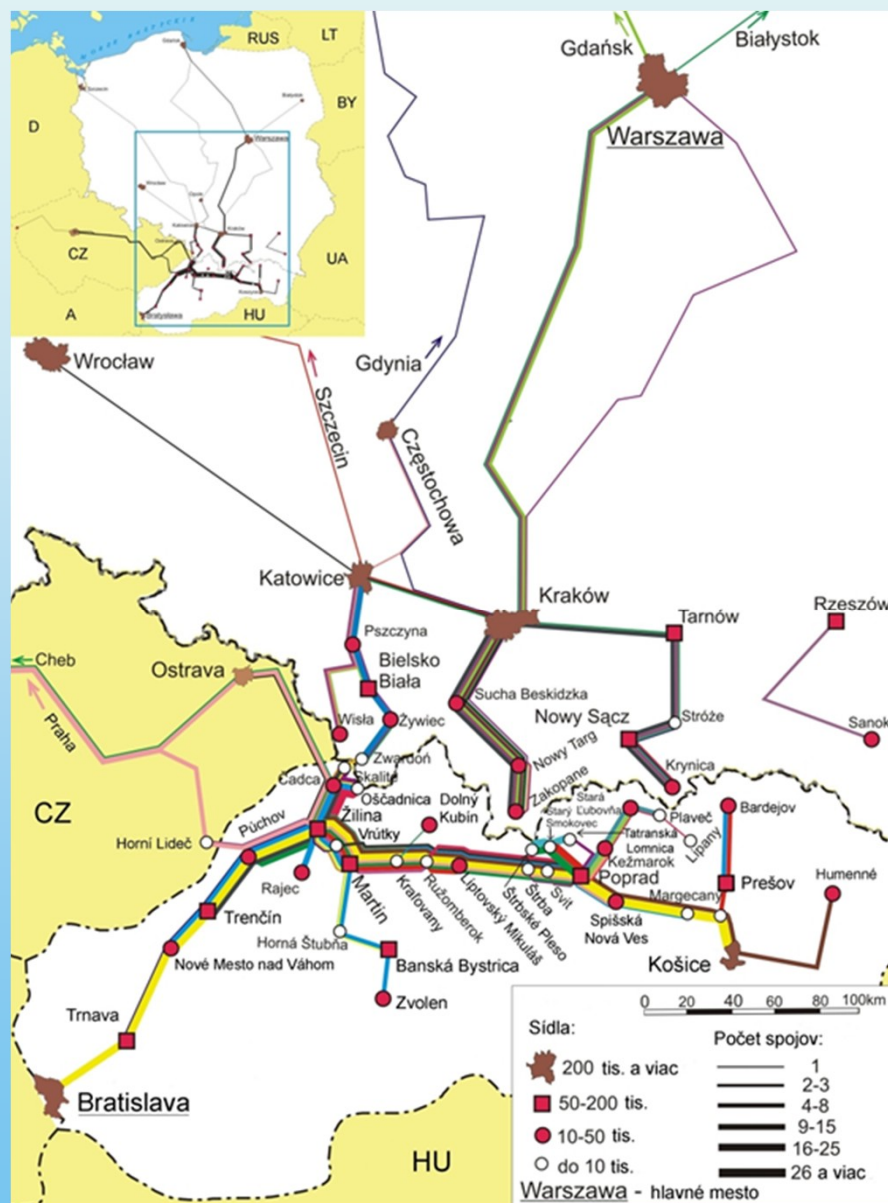
Dopravná infraštruktúra v pohraničí - hlavné železničné koridory

Organizácia železničnej dopravy v slovensko-poľskom pohraničí

Poľsko		Slovensko	
spoločnosť	poznámky	spoločnosť	poznámky
Przewozy Regionalne Sp. z o.o.	prepravca – preprava na území vojvodstva (osobné vlaky) a preprava medzi vojvodstvami (vlaky interREGIO a REGIOexpres)	Železničná spoločnosť Slovensko, a.s. (ZSSK)	prepravca na celom území Slovenska – vlaky kategórií EuroCity, InterCity, EuroNight, rýchliky, zrýchlené vlaky, osobné vlaky
PKP InterCity S.A.	prepravca – vlaky EuroCity (EC), Express (Ex) a Express InterCity (EIC) a rýchliky medzi vojvodstvami (TLK – Twoje Linie Kolejowe)		
PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	správa štátnej siete železničných tratí (infraštruktúra)	Železnice Slovenskej republiky (ŽSR)	správa a prevádzka železničnej dopravnej cesty
Polskie Koleje Liniowe S.A.	správa horských lanových dráh	Tatry mountain resorts, a.s.	vlastník a prevádzkovateľ lanoviek patriacich v minulosti pod Tatranské lanové dráhy

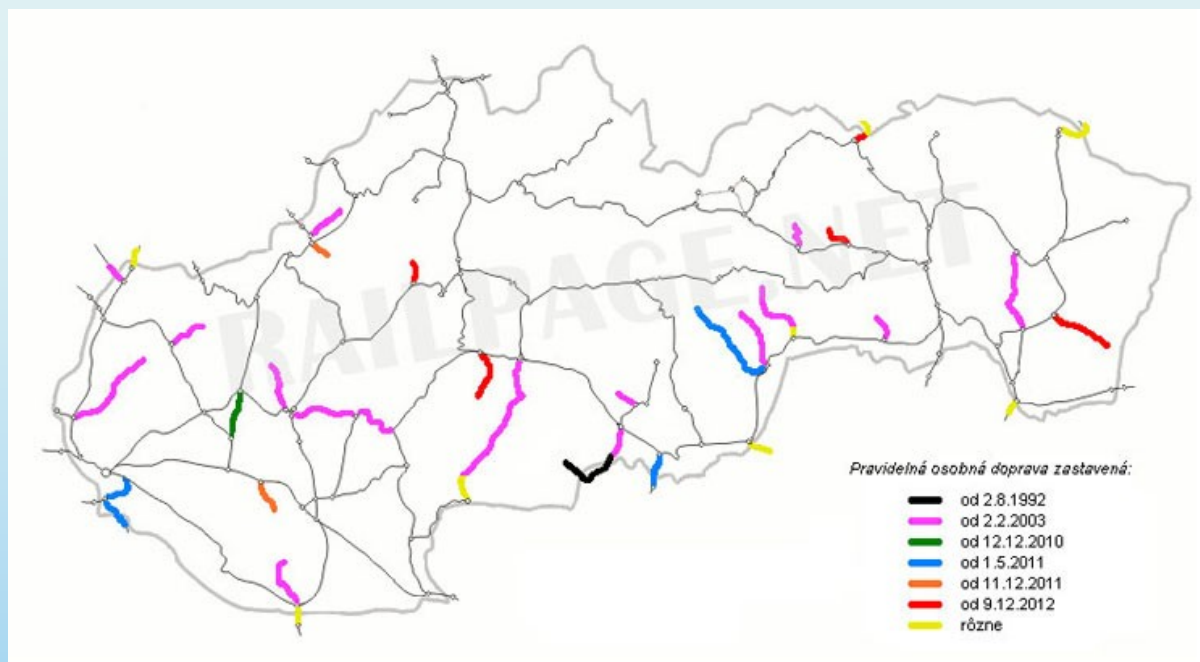
Priame vlakové prepojenia z vybraných stredísk v pohraničí

Vybrané strediská:

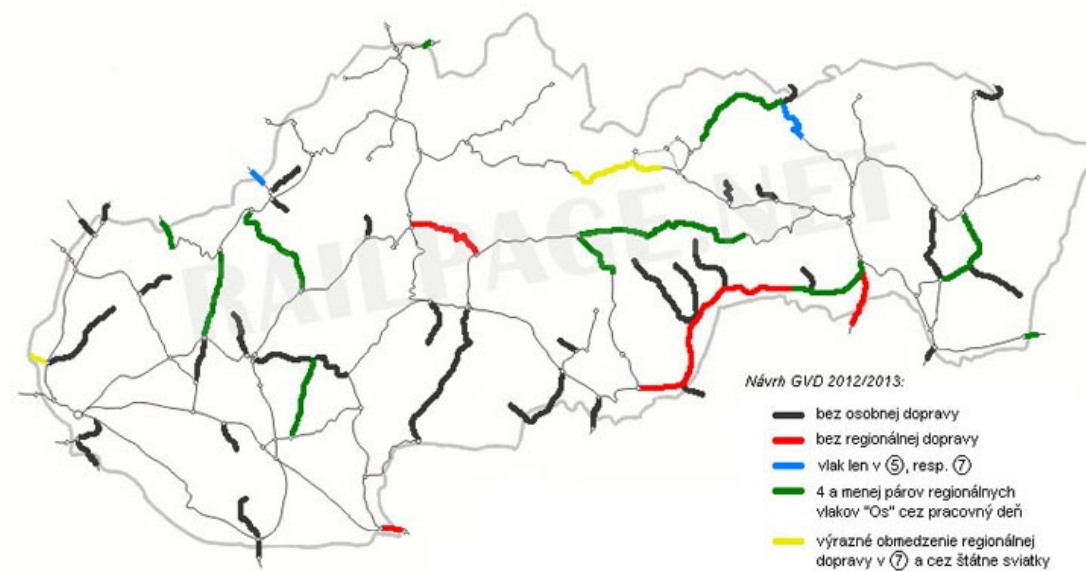
- Wisła, Zakopané, Nowy Targ, Krynica a Sanok,
- Žilina, Liptovský Mikuláš, Poprad, Starý Smokovec a Bardejov

Rušenie osobnej železničnej dopravy na Slovensku

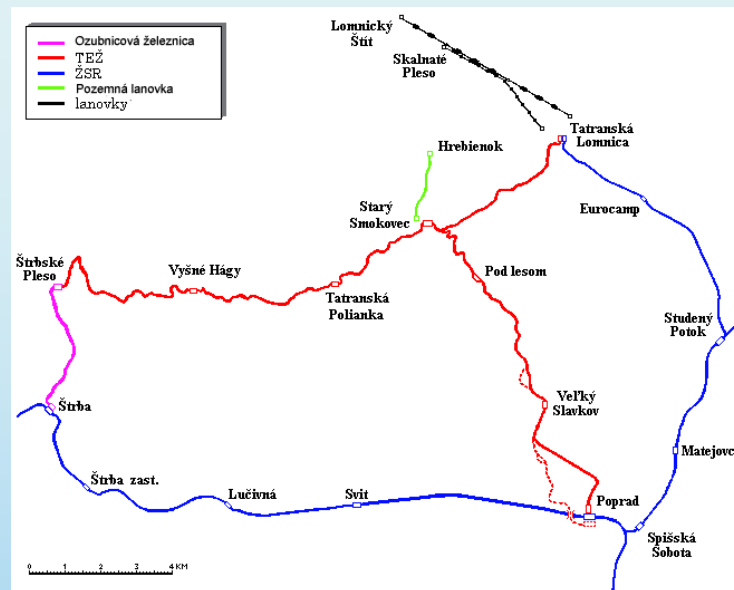
- v období 2000-2011 bola zastavená osobná doprava na približne 500 km železničných tratí na Slovensku.

<http://www.railpage.net>
(Repko 2012)

Dobré príklady využitia železníc pre rozvoj cestovného ruchu

Tatranské elektrické železnice

<http://www.komercnypracovnik.czechian.net>

Premávka na ozubnicovej železnici od r. 1896,

- na železničnej trati Poprad – Starý Smokovec od r. 1908,
- na úseku Starý Smokovec – Tatranská Lomnica od r. 1911,
- na úseku Starý Smokovec – Štrbské Pleso v roku 1912.

V súčasnosti:

- na tratiach TEŽ premáva 18 vlakov denne väčšinou v pravidelných hodinových intervaloch

Dobré príklady využitia železníc pre rozvoj cestovného ruchu

Historická lesná úvratová železnica Nová Bystrica –
Vychylovka a Oravská lesná železnica Oravská Lesná

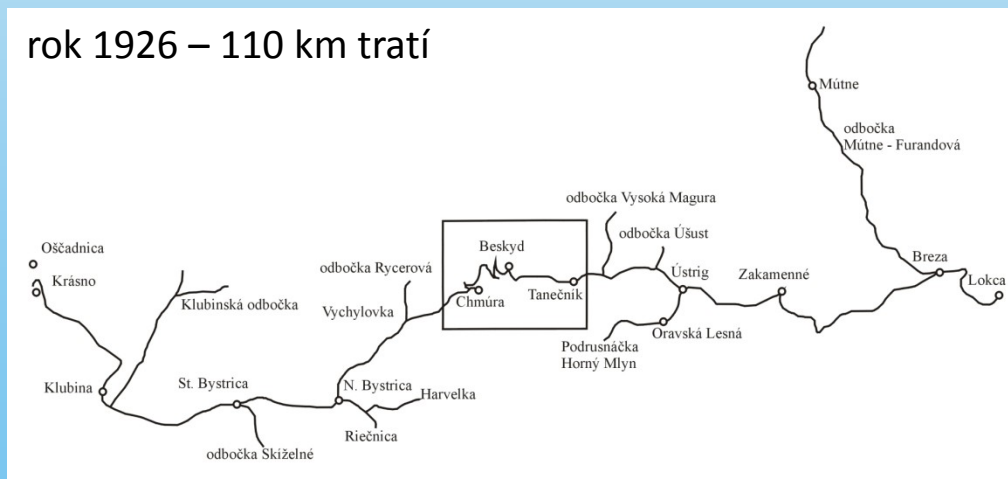

<http://www.muzeum.sk>

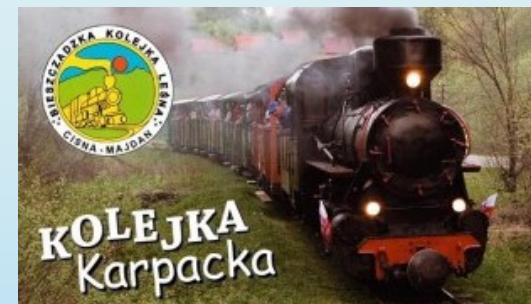
<http://www.oravamuzeum.sk>

rok 1926 – 110 km tratí

<http://www.kysuckemuzeum.sk>

Bieszczadská lesná železnica

<http://kolejka.bieszczady.pl/>

max. 130 km tratí

(Ciechański 2012)

Retro vlaky na trase Chabówka
Skansen – Mszana Dolna

Možnosti zlepšenia pozície železníc z pohľadu rozvoja cestovného ruchu

Modernizácia železničných tratí:

- Bratislava-Rača – Nové Mesto nad Váhom v dĺžke 92 km
- v roku 2009 sa začala modernizácia úseku Nové Mesto nad Váhom – Púchov (dve časti Nové Mesto nad Váhom – Zlatovce a Trenčianska Teplá – Ilava – Beluša)
- Žilina – Krásno nad Kysucou na rýchlosť 120 km/h
- Krakov – Rzeszów III. etapa v rokoch 2011–2014
- plánovaná modernizácia železničnej trate Czechowice Dziedzice – Bielsko-Biala – Zwardoń – štátna hranica PL/SK

Nové železničné trate - na území Poľska je plánovaná výstavba tratí:

- trať Piekietko – Podłęże
- trať Busko – Żabno.
- vďaka uvedeným investíciám by sa skrátila vzdialenosť po železnici
Krakov – Zakopané o 30 km,
Krakov – Nowy Sącz o 75 km a
Krakov – Muszyna o 67 km.

Produkty spájajúce cestovanie vlakom a návštevu podujatí a iných atrakcií cestovného ruchu

- zľava na cestovnom (25 %) pri návšteve niektorých podujatí v prípade zakúpenia spiatočného cestovného lístka - Podmienkou je, že cestovný lístok na cestu späť platí len po opečiatkovaní platného cestovného lístka pečiatkou organizátora podujatia.
- Ponuky pre školy a väčšie skupiny alebo pre rodiny a malé skupiny s deťmi, ktoré kombinujú železničnú dopravu a návštevu niektorých atrakcií cestovného ruchu
- Ponuka VLAK A TATRY - okrem spiatočného cestovného lístka na vlak aj lístok na TEŽ, OŽ a úsek Poprad Tatry – Studený Potok – Tatranská Lomnica a niektoré z možností ako napr. lístky na lanovku, vstup do aquaparku, zábavného parku alebo hru golfu.
- Ponuka VLAK A VLÁČIK je spojená s návštevou Čiernohronskej železnice (ČHŽ) a lesníckeho skanzenu vo Vydrove.
- Ponuka VLAK A VRÁTNA obsahuje okrem železničnej dopravy aj spiatočnú jazdu kabínovou lanovkou z Vrátnej na Chleb.
- Príkladmi ponuky pre rodiny a malé skupiny s deťmi sú VLAK A TATRY MINI, VLAK A VLÁČIK MINI, VLAK A VRÁTNA a VLAK A AQUACITY MINI s podobným obsahom ako vyššie uvedené balíky služieb.
- Cestujúci, ktorí majú zakúpený niektorý z produktov zabezpečujúcich zľavnené cestovné, majú tiež možnosť využívať zľavy na vstupnom pri u zmluvných partnerov, ktorými sú vybrané ubytovacie a stravovacie zariadenia, múzeá, cestovné kancelárie, aquaparky a kúpaliská.
- cesta vlakom a skipas s možnosťou lyžovania napr. v Tatrách a Vrátnej doline.

Záver

- V ostatných 20 rokoch je viditeľný pokles významu železničnej dopravy pri preprave osôb.
- V súčasnosti evidentné a postupne sa zväčšujúce zaostávanie železničnej dopravy voči individuálnej doprave a verejnej autobusovej doprave si vyžaduje prijať rozhodnutia o zastavení prepravy osôb na niektorých tratiach a výstavby (či skôr modernizácii) iných železničných tratí a rušení existujúcich, či zriadení nových spojov. Zastavenie osobnej dopravy na železničných tratiach sa týkalo pohraničia iba v menšej miere.
- Avšak pre rozvoj cezhraničného cestovného ruchu je nepriaznivé najmä zastavenie osobnej dopravy na cezhraničných tratiach Plaveč – Muszyna a Medzilaborce – Łupków. Významnejšia modernizácia železničných tratí prebieha iba na hlavných tratiach v Poľsku a na Slovensku. Významným prínosom pre železničnú dostupnosť pohraničia je plánovaná výstavba železničných tratí Piekietko – Podłęże a Busko – Żabno na území Poľska.

Záver

- Železničná infraštruktúra je len predpokladom pre rozvoj železničnej dopravy a pre dobrú dostupnosť územia. Pre efektívne fungovanie železničnej dopravy je dôležitá jej organizácia. Dobrými príkladmi využitia železníc pre rozvoj cestovného ruchu sú Tatranské elektrické železnice ako aj využitie bývalých lesných železníc – Kysucko-oravská lesná úvraťová železnica a Bieszczadská lesná železnica – pre cestovný ruch.
- K zlepšeniu pozície železničnej dopravy by mali prispieť aj rôzne produkty cestovného ruchu využívajúce kombináciu železničnej dopravy a návštevy rôznych podujatí a iných atraktivít cestovného ruchu.
- Železničná doprava môže byť voči automobilovej doprave konkurencieschopná najmä pri preprave osôb na dlhšie vzdialenosti, na železničných tratiach v hlavných dopravných koridoroch a v zázemí veľkých miest. Pri organizácii železničnej dopravy je dôležité spojenie vnútorného dopytu (dochádzka do zamestnania a do škôl) a dopytu po doprave zo strany cestovného ruchu.

Ďakujem vám za pozornosť

geogmich@savba.sk